

dialog

slovenske kulturne akcije

L. XII 16 EL VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 28. VII. 1965

PROGRAMIRAN POUK IN STROJNA UČILA

(Šesti kulturni večer)

K. R.

Če določeno učno snov razdrobimo v zaporedje čim manjših učnih enot in ob prehodu iz vsake enote v naslednjo zahtevamo od učenca, da čez ravnokar obravnavano snov napravi miniaturo izpit, smo snovi dali obliko „programa“. Enote morajo biti med sabo logično povezane in smotrno zgrajene druga na drugi, vsaka zase pa mora biti karseda kratka in preprosta. Če so enote lahko umljive, pravijo zagovorniki programiranega pouka, tudi njih vsota, celotna snov, ne bo mogla delati težav in napredek bo zato gotovejši in hitrejši. Poskrbljeno je obenem, da učenčeva pozornost ne opeša, ker se vsaka enota končuje z vprašanjem, in kdor ne odgovori prav, se mora potruditi nanovo, dokler ne zadene. Rešitev se nahaja takoj na začetku naslednje enote. Če je učenec napak odgovoril, tako ni prilike, da bi se mu zmotna predstava utrdila. V nekaterih sistemih so napačnim odgovorom posvečene posebne enote, ki učencu razjasne, kar ga je zavedlo v zmotno. Včasih so potrebni precejšnji ovinki, preden se učenec z nezadostno podlago ali prešibkim umom lahko vrne na glavno pot. Dober učenec si seveda ovinke prihrani, zakaj program mora biti tako prirejen (in preizkušen), da normalen učenec redno pravilno odgovorja. V tem je psihološka osnova programiranega pouka, kajti pravilni odgovori utrjujejo ravnokar pridobljeno znanje in pozitivne ocene učenca bodrijo.

Skušnjava, da bi učenec prebral rešitev, ne da bi sam poskusil odgovoriti na vprašanje, se izognejo programirani učbeniki tako, da enote niso tiskane v naravnem zaporedju, temveč zmešano. Ker se pa tudi tako ni mogoče absolutno zanesti, da učenec ne bo goljufal, so iznašli posebne mehanične priprave, „teaching machine“, ki ne pokažejo rešitve, dokler učenec ni dal svoje. Poleg kontrole popolnejša strojna učila izvršujejo tudi druge funkcije: ilustrirajo pouk z audiovizualnimi sredstvi, pa tudi registrirajo odgovore in ocenjujejo.

Gre za ameriško novotarijo-enodnevnico ali pa je mogoče programiran pouk kal radikalne reforme šolstva, nekaj podobnega kot industrijska revolucija 19. stoletja? Katero mesto pritiče učitelju v programiranem pouku? Ali se dajo duhovne vede utesniti v „program“?

„... Deformiran odnos do materinščine pa razkrivamo Slovenci včasih na krajih in v situacijah, ko se od nas celo pričakuje, da bomo govorili v svojem jeziku. Človeka je sram, ko posluša naše predstavnike v raznih državnih institucijah (napr. konferenca mest), kako govorijo „jugoslovanščino“ s karikirano — smešno ljubljansko izgovorjavo... Naši predstavniki se vselej silijo z „jugoslovanščino“ (to ni eden izmed jugoslovanskih jezikov, temveč umeten, od Slovencev slabo govornih srbohrvatski jezik) in s tem včasih sodržavljane iz drugih republik naravnost podcenjujejo... Vselej pa ne gre le za podcenjevanje, ampak za pravo podpiranje duševne lenobe sodržavljanov. Slovanščina je eden izmed jugoslovanskih (ustavnih) jezikov in je enakoverden vsem drugim takim jezikom v državi... Slovenec to dobro ve in če se vključ temu na vsakem mestu kar najhitreje odreče materinščini, potem s tem tudi sam kaže, kako malo jo ceni, kako „neporabna“ je, kako je „neracionalna“. Niti moralne, niti praktične pravice nima terjati, da bi ga drugi razumeli. Tako Slovenci sami dajemo potuho lenobi sodržavljanov, ki res radi nenavadno hitro izjavijo, da slovenščine niti malo ne razumejo.

...Ali ni v našem odnosu do materinščine nekaj slovenske lažjske zakompleksiranosti. V isti sapi dodajmo in si kar priznajmo, da nas je tega izdajalskega odnosa do materinščine tudi sram in segamo po raznih slepih, da bi se skrili. Pri nas se je deformirani odnos do materinščine že zelo razširil in dobiva včasih tako čudne oblike, da postaja že problem naše narodne avtentičnosti...“

Iz revije **DIALOGI**, Maribor
1965, št. 5, str. 252 - 253

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Filozofski odsek

Šesti kulturni večer bo v soboto 7. avgusta ob 19. uri v salonu Bullrich, Sarandi 41, Capital

S P O R E D

PROGRAMIRAN POUK IN STROJNA UČILA

Predaval bo g. prof. Karel Rakovec

Ponovno opozarjamo na točnost začetka, ker je za našo še ena prireditve v isti dvorani; poleg tega zamujanje zelo moti predavatelja in poslušavce

GLAS mnogo naših prijateljev že dolgo dobo let prejema brezplačno, ker želimo, da bi vsi Slovenci v zamejstvu sledili sodobnim kulturnim dogodkom, jih ocenjevali in pri tem spoznavali, kam gredo smeri in pota naše in sveta usode. List pošiljamo, da bi se vrstili med naše naročnike vsi naši bratci, kdor pa bi tega še ne mogel, naj prispeva vsaj za naš sklad, saj si mora priznati, da list dostojno opravlja svojo nalogo.

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6

TARIFA REDUCIDA

CONCESION 6228

R. P. I. 847847

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Sedmi kulturni večer v soboto 21. avgusta ob 19. uri istotam bo zajemal predavanje: Slovenci in Jugoslavija in sicer ob spominih Milana Stojadinoviča, Ivana Meštroviča in Anteja Trumbića. Predaval bo prof. dr. Srečko Baraga.

Osmi kulturni večer bo dne 4. septembra 1965. Dantejev večer bo vodil prevajavec Božanske komedije dr. Tine Debeljak.

— Nenadoma je umrl znani francoski zgodovinar in književnik Daniel Rops, avtor zbirke del o zgodovini *Cerkve*. Bil je osebni prijatelj papeža Janeza XXIII, ko je bil nadškof Roncalli nuncij v Parizu po letu 1945. Pred kratkim je izšel v slovenščini prevod njegove knjige „K maši — bratje!“ Bil je član Akademije.

— Motili so se tisti, ki so v Ljubljani mislili, da bodo z ukinitvijo „Perspektiv“ ustavili buntovinskega duha zlasti med mladino. Ta ima na univerzi svoje glasilo „Tribuna“, kjer je Andrej Inkret močno „strgal“ dve kulturni veličini režima: Bojana Stupico in Bratka Krefta. Režiser Stupica je iz Beograda prišel v Dramo režirat Adamovo dramo „Pomlad 71“. Inkret pa je po predstavi v kritiki zapisal: „... B. Stupica nam je bil zgled polnega, neodtujenega in avtonomnega gledališčenika, ki natančno ve, kje je perspektiva resnično modernega gledališča. Z režijo Adamova je režiser sam razbil mit svojega gledališkega koncepta... Z Adamovim in Stupico je Drama prišla na kant...“ Ko pa je Drama ponovila uprizoritev „Kreatur“ Bratka Krefta, je ugotovil, da „... subjektivna in objektivna dimenzija Kreatur dr. Bratka Krefta v današnjem slovenskem družbenem prostoru ne more biti nepogrešljiva pa usodna...“

— V okviru sedme stoletnice rojstva Danteja je na tržaškem radiu med slovensko oddajo dne 22. junija predaval pisatelj Alojzij Rebula o temi: „Gradnik in Debeljak prevajata Božansko komedijo“.

— Zanimivo je, da sta danes v Sovjetski zvezi najbolj znana izmed nemških pisateljev dva avtorja, ki sta iz Zahodne Nemčije in nista naklonjena komunizmu. Prvi Erich Maria Remarque je še iz stare generacije in bi mogli reči, da je najbrž priljubljen zaradi izrazite pacifistične tendence njegovih del. Prevodi

izbranih del so dosegli 41 izdaj in so jih prodali nad tri in pol milijona izvodov. Poleg ruskega izhajajo njegova dela še v litavskem, estonskem, letonskem, ukrajinskem in moldavskem (romunskem) jeziku. Na drugem mestu so dela sodobnega vodilnega pisatelja Heinricha Bölla, ki je bil nekaj tednov na potovanju po Rusiji in se je o položaju v deželah pod komunizmom zelo neugodno izražal. Vendar so v Moskvi napovedali že prevod njegovega najnovejša dela „Ansichten eines Clown“ in bo prva izdaja izšla v 200.000 izvodih. Če vpoštevamo, da se naklada trgovsko „krije“ pri 2000 izvodih, se mora sklepati, da ruske založba izdajajo toliko naklade, ker mora biti zaslužek zelo visok, a dobiček pobere država, oziroma partija, ker so vse založbe državna last.

— Mnogo vodilnih pevcev z opernih odrov v Vzhodni Nemčiji je sprejelo ponudbo stalnega Wagnerjevega gledališča iz Bayreutha za nastop v letošnji sezoni. Vsi so pogoje sprejeli, predno pa so odšli na zahod, so jih gledališka vodstva črtala iz seznama uslužbencev oziroma sodelavcev gledališč.

— Pripravljavni odbor za letošnji mednarodni kongres Pen kluba (julija na Bledu) je prejel iz vseh delov sveta nad 2000 prijav, od teh je 400 književnikov. Vendar je pred kongresom bilo še nejasno, kako bo potekel, ker je mnogo uglednih kulturnih delavcev protestiralo zaradi obsodbe Mihajla Mihajlova, univ. prof. v Zadru, ki je moral v zapor, ker je v člankih ostro kritiziral razmere v Sovjetski zvezi.

— Poročali smo, da je ljubljanska literarna in kulturna revija „Sodobnost“ začela letos objavljati ime njenega ustanovitelja: „Zveza slovenskega delovnega ljudstva“, kar je drugo ime za komunistično partijo. Toda mariborska založba Obzorja je z letošnjim letom začela zalagati revijo „Dialogi“, ki jo pa izdaja Zveza kulturnih delavcev v Mariboru.

— Slovenska radijska postaja v Trstu je omogočila dijakom slovenskih srednjih šol, da so se izkazali, ko so za radijsko oddajo pripravili priredbo znamenitega romana Alessandra Manzoni-ja „Zaročena“. Delo je prevedel prof. Andrej Budal in ga v ta namen dramatiziral prof. Martin Jevnikar. Celotno vodstvo izvedbe je bilo v rokah prof. Jožeta Peterlina.

— Pablo Picasso je želel preprečiti, da bi izšli spomini „Vivre avec Picasso“, ki jih je napisala

Uprava SKA lahko oskrbi lično vezavo za letnike Meddobja. Ker so prvi kompleti že pripravljene, se obračamo do vseh, ki bi želeli imeti svoje letnike tudi vezane, da naj nam do konca avgusta sporoče, obnem pa nam pošljejo svoje izvide. Cene vezavi bodo kar najbolj zmerne in bodo tem nižje, čim več bo prilažencev.

Françoise Gilot, ki je deset let bila njegova življenjska družica. Šel je celo na sodišče in skušal izzvati zaplembo, a mu ni uspelo. Kritika je kmalu mogla ugotoviti, da so Picassovi poskusi proti knjigi povečali zanimanje zanjo in je delo na pariškem trgu zašlo med „bestsellerje“. Pisateljica je tudi slikarka in se je s štirideset let starejšim Picassom srečala, ko je iskala učiteljev za svojo pot v svet umetnosti. Danes je tudi ona zelo znana slikarka. Kritiki se čudijo, zakaj je bil Picasso tako malenkosten, ko je vendar vsem znano njegovo privatno življenje, zlasti veliki smisel za denar, za ženske in za — politiko, ko dela tlako komunizmu. Seveda Gilotova o vsem tem piše, vendar zelo zmerno in je povsod vidno občudovanje do učitelja, ki je bil skozi deset let sicer njen mož, a jo je potem odslovil, pa jo poslal v svet kot znano slikarko.

— Založba Luchterhand v Berlinu je napovedala izdajo del pesnika Arna Holza ob stoletnici rojstva. Poročila literarnih komentatorjev navajajo, da bo s tem izpolnjena važna vrzel v nemškem slovtvu, kajti sedaj bodo Nemci spoznali, da je bil Holz v literaturi tisto, kar sta pozneje postala James Joyce in Ezra Pound. Nemci so se navduševali za oba tujca in pri tem spregledali, da so med seboj že imeli njunega predhodnika. Ista založba je sklenila tudi izdati vsa dela marksističnega filozofa in esteta Georga Lukacsja, ki je sedaj predsednik madžarske akademije znanosti in umetnosti ter profesor marksistične estetike na univerzi v Budimpešti. V letu 1965 je med uporom v Budimpešti bil prosvetni minister v vladi Imreja Nagyja ter je bil zato prepeljan v Romunijo, odkoder se je vrnil hkrati v Nagyjem, ki so ga ustrelili, njemu pa vrnilo mesto na univerzi. Dela bodo izšla v sedmih debelih knjigah po pribl. 800 strani in jih bo založba prodajala do konca leta 1967 samo v subskripciji, nakar bodo dela šele na razpolago v nadrobni prodaji. Vsaka knjiga bo stala ok. 50 . Mk, to je okr. 5 dolarjev.